

Posudek oponenta diplomové práce

Jakub Sobocik: Postavení spolků při ochraně životního prostředí

Datum odevzdání práce (uzavření rukopisu): 4.9. 2015

Diplomant se v hodnocené diplomové práci zaměřil na téma z oblasti obecné části práva životního prostředí, konkrétně na právní úpravu účasti veřejnosti. Autor zpracoval problematiku právní úpravy postavení spolků při ochraně životního prostředí. Vybral si bezesporu náročné téma, kde je nutné se vyrovnat s nutností nastudovat vedle pramenů práva životního prostředí a doktrinární literatury i oblast správního práva a občanského práva. Autor při zpracování diplomové práce využil i zkušenosti, které nabyl při praxích na nevládních neziskových organizacích, působících v oblasti ochrany životního prostředí. Část praxí absolvoval i prostřednictvím volitelného předmětu katedry práva životního prostředí PFUK.

Téma je zvoleno vhodně, i vzhledem k nedávným legislativním změnám v oblasti účasti veřejnosti, jako např. novela zákona EIA č.39/2015 Sb. či nová úprava spolků v občanském zákoníku č.89/2012 Sb. Obojí autor ve svém textu přiměřeně reflektuje.

Samotný text diplomové práce je rozdělen do šesti kapitol včetně závěru. V úvodu autor vymezuje příčiny a důvody, proč si vybral toto konkrétní téma a vymezil si cíle. V 1. kapitole popisuje základní znaky spolku a platnou právní úpravu založenou novým občanským zákoníkem. Stručně zmínil i legislativní návrhy zákona o veřejné prospěšnosti a uvedl je do souvislostí s environmentálními spolky. Ke kapitole 1.1.5. a následně i k celé 2. kapitole, popisující rozličné role spolků při ochraně životního prostředí mám pár praktických poznámek: Autor zcela zapomněl na roli spolků v oblasti ochrany životního prostředí, kterou plní provozováním vědeckého výzkumu. Tím se v ČR soustavně zabývá celá řada nevládních neziskových organizací, např. Česká společnost ornitologická, Česká společnost na ochranu netopýrů či Beleco, z.s.. Pokud jde o zdroje příjmů spolků, jsou to vedle autorem uváděných zdrojů rovněž granty, o které spolky soutěží, ať již u českých grantových agentur nebo i zahraničních. Některé nevládní organizace, jako např. Česká společnost ornitologická či Dafne se podílely v minulosti i na legislativě, a to nejen jako připomínkovatelé v meziresortním řízení, nýbrž přímo tvořily odborný návrh (např. jednotlivá nařízení vlády k ptačím oblastem soustavy Natura 2000). K typovému rozdělení spolků na str. 23 uvádím, že toto není vyčerpávající dělení, např. existují i nevládní organizace s vymezením územní působnosti na území ČR, působící ale ve skutečnosti i mezinárodně a mající postavení partnera v rámci světového sdružení národních partnerských organizací (např. Česká společnost ornitologická).

Třetí kapitola se zabývá právem na informace jakožto jedním z nejdůležitějších práv, kterým spolky disponují. Tato kapitola je zpracována kvalitně, pouze na str. 54 měl autor vysvětlit, že změna praxe úřadů nastala v důsledku novely § 70 zákona o ochraně přírody v roce 2009. Kapitola 4. se zabývá formami účasti spolků na rozhodovacích procesech. Autor nejprve velmi stručně uvedl východiska této úpravy v mezinárodním a evropském unijním právu. V informaci o právu EU mi chybělo uvedení čl. 12 a 13 směrnice EP a Rady 2004/35/ES. Dále se již autor věnuje různým formám účasti spolků. Tuto část práce hodnotím velmi pozitivně, avšak neodpustím si pár poznámek. Na str. 58 autor uvádí rozsudek NSS ze dne 1.4.2005, č.j. 5 As 44/2003-119, napadá mě však, zda by jeho závěry obstály i ve světle nálezu I.ÚS 59/14 z 30.5.2014? Na str. 62 autor nesprávně, resp. zjednodušeně vymezil účel zákona č.100/2001 Sb., to však vzhledem k obsahu § 4 zákona neobstojí. Na str. 63 uvádí čl.6 Aarhusské úmluvy ve vztahu k rozhodovacím procesům následujících po procesu EIA, ale dle mého

názoru dnes po novele zákona č. 39/2015 Sb. lze najít souvislost čl. 6 Aarhuské úmluvy přímo i s § 7 odst. 6 zák. EIA. Na str. 65 v prvním odstavci měla být citace zákona EIA nikoli § 9 odst. 9, ale odst. 8. V dalším odstavci mělo být „200 podpisů“. Na str. 70 ve výčtu typických orgánů ochrany přírody, ke kterým lze podávat žádosti, chybí krajský úřad. Na str. 71 uvádí autor rozsudek NSS ze dne 13.8.2003 k povaze souhlasu dle § 12 zákona o ochraně přírody – tyto závěry ale platily do novely zákona v roce 2009. Na téže straně: účelem spolku podle § 70 zák. o ochraně přírody je ochrana přírody a krajiny, nikoliv ochrana životního prostředí. Na str. 84 autor opět uvádí chybný počet občanů ve smyslu § 3 písm. i bod 2. zákona EIA.

Kapitola 5. se zabývá právem spolků na soudní ochranu. Autor vychází z čl. 36 Listiny ZPS a Aarhuské úmluvy, přičemž rozebírá možnosti aktivní legitimace spolků dané především soudním řádem správním a §9d zákona EIA. Všimá si také možností mimosoudní ochrany. K této kapitole nemám žádných připomínek.

Následuje Závěr, který obsahuje nejen shrnutí podstatných výsledků jednotlivých předchozích kapitol, ale i autorovy vlastní názory. Některé vyznívají snad až příliš optimisticky. Avšak rozhodně představují solidní základ pro diskuzi u ústní obhajoby diplomové práce.

Z hlediska formální stránky musím bohužel konstatovat, že práce obsahuje nedostatky v grafické podobě (formátování, zarovnávání textu, rozvržení tiskových stran) i jazykové (překlepy, záměny velkých/malých písmen, atd.). V první kapitole není jasné, proč u právní úpravy spolkového práva z roku 2012, resp. 2014 autor cituje opakovaně publikaci z roku 2008 (Ronovská)?

Shrnou-li, autor dle mého názoru víceméně splnil cíle diplomové práce, které si v úvodu vytkl. Prokázal schopnost nastudovat prameny právní úpravy a odbornou literaturu, vybrat z nich to podstatné a provést deskripci a analýzu. Práce má relativně komplexní charakter. Autor sepsal pozoruhodnou práci, která se velmi dobře čte a podnítl mě se nad některými skutečnostmi hlouběji zamyslet.

Práce i přes výše uvedené kritické poznámky vyhovuje požadavkům pro obhajoby diplomových prací a proto ji připouštím k obhajobě, s navrženým stupněm velmi dobře. Výsledné hodnocení mohlo být i lepší, ale sráží jej poněkud výše uvedené chyby či nedůslednosti.

V rámci obhajoby by se mohl autor věnovat následujícím otázkám:

- 1) Diskutujte extenzivní a restriktivní výklad pozice řízení podle § 9 atomového zákona ve vztahu k řízení EIA.
- 2) Mohla by být ve lhůtě tří let od účinnosti nového občanského zákoníku zapsána jako pobočný spolek dosavadní pobočka hlavního spolku, která měla k 31.12.2013 právní subjektivitu a byla vedena u Ministerstva vnitra jako samostatné občanské sdružení?

V Roztokách dne 10. září 2015

Doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.
oponent diplomové práce